

Posudek na bakalářskou práci

Eduard Piños: Konec času v transhumanistické filosofii a u Paula Virilia – singularita a simultaneita

Předkládaná práce podle vlastních autorových slov představuje pokus „představit relativně neznámé věci“ (str. 44). Do jisté míry se to autorovi skutečně podařilo: dozvíme se (zejména v úvodních pasážích), co transhumanismus je, kdo jsou jeho hlavní představitelé a co tvrdí. Transhumanistické vize, jež jsou takto představeny, jsou potom konfrontovány s podstatně skeptičtější myšlením P. Virilia, který tytéž vyhlídky a perspektivy prezentuje především jako hrozbu. Osu celé práce představuje myšlenka „konce času“ a její důsledky.

Pokud jde o formální stránku práce: vůbec nemám ve zvyku šťourat se v překlepech a podobných věcech, ale přece jen, co je moc, to je moc. Nejsem si jist, zda je nadlidská inteligence, jejíž příchod se nám zde prorokuje, povinna umět pravopis. Asi ne, ale vzhledem k tomu, že singularita zřejmě ještě nenastala (abych použil autorova výraziva), nebylo by od věci dát přečíst celý opus nějaké zaostalé lidské bytosti, která ovšem umí psát. Nedočetli bychom se potom nic o „prodloužování lidského života“ (str. 34), o tom, že někdo něco „činní“ (str. 43), anebo že kdybychom „kookali na problém singularity“ (str. 33) něčíma očima, dospěli bychom k nějakému závěru. Když místo „par excellence“ píšeme „par exellance“ (str. 43), raději bychom to neměli psát vůbec. A k tomu přidejme ještě rázovitý přepis kategorického imperativu: „Měl bych konat tak, abych maximalizoval objem štěstí ve světě, jelikož mám svobodnou mysl, která *my* to umožňuje“ (str. 42). To všechno je jen zlomek jazykových nepřičetností, jichž je tato práce skutečnou pokladnicí.

To říkám proto, že práce vyvolává živý dojem, že autor nad ní strávil tak tři dny. A po pravdě řečeno nelze nepodotknout, že tomu odpovídá tak trochu i obsah. Jistě, faktické věci jsou tu vyloženy zřejmě dobře a informativní hodnota práce je nepopíratelná, ale problém nastává, jakmile je třeba opustit čistou faktografii a vznikne potřeba nějakého samostatného myšlenkového výkonu. Takto se na str. 35 autor pokouší uvažovat o tom, které pojetí času by bylo u nesmrtelné bytosti přijatelné, pokud vůbec nějaké. Aristotelés je nepřijatelný, protože taková bytost nemusí počítat (prostinký to závěr). Augustin také ne, protože čas je u něj znakem pomíjivosti a náš nadčlověk je holt nesmrtelný. A přichází na řadu Husserl a jeho retence a protence (kterou autor ovšem nemá z Husserla, ale symptomaticky z *Malé filosofie člověka*), a sláva, čteme zde, že „tento model času by snad mohl ještě pro post-lidskou nesmrtelnou bytost obstát, ale to jen za předpokladu, že by se takto dal označit jakýsi stavu (sic!) absolutního bytí (inercie)“. A tu se čtenář ptá, co má tohle znamenat. Tak dá se tak onen „stavu“ označit, nebo nedá? A jaký má vůbec argumentativní smysl podobně formulovaný „předpoklad“? Analogickým argumentem by bylo, že žába je savec jen za předpokladu, že by se takto dal označit živočich, jehož mláďata sají mléko (*přesně* táž struktura jako autorův argument ohledně Husserla; nemluvě samozřejmě o tom, že kdybychom trochu přemýšleli, i na základě Sokolovy knížky by nám došlo, že Husserlovo pojetí času se čerta starého stará o nějaké absolutní bytí, neřkuli o inerci – jde o zcela jinou problematiku, kterou s autorovým tématem prostě nemá smysl spojovat). Já tedy nechci být agresivní, ale v důsledku podobných formulací celá práce – v níž se to sice hemží okázalými výrazy typu „teleprezentní virtuální prostor“, ale stran nějaké argumentace to trochu vážne – vypadá jako snůška heterogenních faktických informací, namátkou vytahaných z internetu nebo bůhví odkud. Dokud nedáváme pozor na to, co říkáme, žádné efektní výrazy nám nepomůžou. Téma je zajímavé, ústřední konfrontace Virilia a transhumanismu taktéž, autor věci zřejmě dobře rozumí, ale celé je to s prominutím velice odfláknuté, nic víc a nic míň.

Ze všech výše uvedených důvodů se rozhoduji pro kompromis a navrhuji hodnocení kolem 30 bodů.

Praha, 10. 6. 2006

Josef Fulka